

Zpráva o činnosti Metodického centra pro muzea výtvarného umění Národní galerie v Praze v roce 2020

Název projektu: Kvalifikovaná péče a standardy práce se sbírkami
výtvarného umění – 4. ETAPA

1. POPIS PROJEKTU

Metodické centrum pro muzea výtvarného umění (dále MC MVU) je rozšířenou formou veřejné služby, kterou Národní galerie v Praze (NGP) poskytuje pro vlastníky a správce sbírek výtvarného umění podle zákona o sbírkách muzejní povahy a v návaznosti na úkoly *Koncepce rozvoje muzejnictví v ČR v letech 2015 až 2020*. MC MVU patří do sítě muzejních metodických center. Tato síť je důležitou součástí podpory, kterou Česká republika poskytuje na ochranu národního kulturního dědictví, proto na celoroční činnost metodických center přispívá ministerstvo kultury.

1.1 IDEA

Koncepce muzejnictví má jako jeden ze svých hlavních úkolů *Zlepšení systematické odborné péče o sbírky muzejní povahy a účinnější podporu prezentace kulturního dědictví*. Na tento úkol navazuje obsahová náplň „Koncepce činnosti Metodického centra pro muzea výtvarného umění v Národní galerii v Praze na léta 2017 až 2021“, kterou rozpracoval i projekt činnosti MC MVU na rok 2020.

1.2 ZDŮVODNĚNÍ

Činnosti MC MVU, podobně jako celou Národní galerii v Praze, v roce 2020 negativně ovlivnila celosvětová pandemie viru SARS-CoV a vládní opatření proti šíření nemoci COVID-19 v ČR, která významně omezila fungování kulturních institucí a na několik měsíců je uzavřela pro veřejné aktivity. Řada plánovaných aktivit byla proto nejprve přesunuta z jarních termínů na podzimní a po druhé vlně šíření nemoci na podzim byly některé akce modifikovány do on-line prostředí nebo úplně zrušeny. Přes tuto obtížnou situaci se podařilo velkou část programu MC MVU uskutečnit. Na přelomu června a července se uskutečnily tři workshopy k mobilitě sbírek pro kurátory muzejních sbírek. V říjnu se uskutečnil on-line bezpečnostní workshop „Muzea jako měkké cíle“.

MC MVU i v době uzavření kulturních institucí poskytovalo informační servis pro ostatní vlastníky a správce výtvarných sbírek, sledovalo aktuální informace a podílelo se na zpracování doporučených opatření k zamezení šíření onemocnění COVID-19 po otevření muzeí a galerií, které pro potřeby českých muzejníků shrnulo dosavadní mezinárodní zkušenosti jak v oblasti ochrany sbírek, tak v oblasti ochrany návštěvníků i zaměstnanců muzeí. Výsledný materiál redigovalo Samostatné oddělení muzeí MK, které jej aktualizovalo k prosincovému částečnému otevření podle aktuálních protiepidemických pravidel vydaných ministerstvem zdravotnictví.

Vznikla odborná pracovní skupina zatím pouze v rámci NGP, která zpracovala rozšířenou osnovu zásad pro aplikaci autorského práva v prostředí muzeí výtvarného umění.

V rámci profilových úkolů pro NGP byla zrevidována a aktualizována „Koncepce činnosti Metodického centra pro muzea výtvarného umění v Národní galerii v Praze na léta 2017 až 2021“ a její účinnost byla se souhlasem Samostatného oddělení muzeí MK prodloužena do roku 2022. Dále vznikla na webové stránce NGP samostatná složka metodického centra, kam byla po revizi přenesena většina dat z dosud samostatného webu MC MVU. Aktualizované informace o činnosti MC MVU a materiály z jednotlivých akcí uspořádaných metodickým centrem jsou tak nově dostupné na tomto odkazu: [Metodické centrum | Národní galerie Praha \(ngprague.cz\)](http://www.mc-galerie.cz).

1.3 NÁVAZNOST PROJEKTU NA STRATEGICKÉ DOKUMENTY A KONCEPCI ČINNOSTI MC

Koncepce činnosti MC MVU, z níž vycházel i projekt na rok 2020, je v přímé vazbě na jeden z hlavních úkolů *Koncepce rozvoje muzejnictví v ČR v letech 2015 až 2020* a to konkrétně bod 3.2.5 *Zlepšení systematické odborné péče o sbírky muzejní povahy a účinnější podpora prezentace kulturního dědictví*.

1.4 SPOLUPRÁCE S ODBORNÝMI SUBJEKTY

Obsahové naplnění plánovaných úkolů na rok 2020 opět nebylo možné bez intenzivní spolupráce metodického centra s příslušnými odbornými pracovníky z NGP a dalšími specialisty. MC MVU již tradičně spolupracovalo v rámci Odboru dokumentace sbírkového fondu či s Odborem ochrany sbírkového fondu. Nově se do odborné pracovní skupiny pro přípravu zásad pro aplikaci autorského práva v muzeu umění zapojilo právní oddělení NGP.

Upoutávky na připravované semináře a workshopy MC MVU byly zveřejněny také na oborovém muzejním portálu e-Muzeum, který spravuje Metodické centrum pro prezentaci kulturního dědictví v Národním muzeu. Spoluprací jednotlivých muzejních metodických center se Samostatným oddělením muzeí MK pak vznikala doporučení reagující na aktuální situaci okolo koronavirové pandemie.

1.5 POPIS REALIZACE PROJEKTU

MC MVU v prvním pololetí roku 2020 operativně řešilo všechny nařízené změny a zakazy. V době uzavření spolupracovalo zejména na aktualizaci a migraci dat z původní webové stránky <http://www.mc-galerie.cz/> na připravovanou webovou stránku NGP v novém designu, na níž je adekvátně prezentován i obsah mapující všechny činnosti MC MVU, a aktualizovalo svou vlastní koncepci činnosti. Dále se podílelo na shromažďování informací k řešení mimořádné situace okolo pandemie nemoci COVID-19 a zpracování obsahu doporučení k jarnímu postupnému otevírání muzeí a galerií, které se uskutečnilo po dvouměsíčním uzavření muzeí a galerií od 12. května 2020. V červnu a červenci připravilo tři workshopy k mobilitě sbírek nazvané „Mobilita sbírek v práci kurátora sbírky“, které byly obsahově zaměřeny na pravidla administrace a organizace muzejní výstavy. Počty přímých účastníků těchto workshopů se řídily aktuálními vládními nařízeními. Každý účastník workshopu obdržel také metodický manuál „Jak administrovat muzejní výstavu?“.

V druhém pololetí MC MVU nejprve organizačně zajišťovalo plánované a přesunuté akce a ustanovilo odbornou pracovní skupinu ke zpracování zásad pro aplikaci autorského práva v muzeu umění. Na říjen přesunutý bezpečnostní workshop „Muzea jako měkké cíle“, se ještě podařilo realizovat on-line bez přímé účasti cílové skupiny z řad managementu muzeí a galerií. Ve spolupráci s fotooddělením vznikl pilotní workshop zaměřený na fotografickou dokumentaci sochařských sbírek s názvem „Socha a její fotografický obraz“. Na listopad plánovaný seminář „Depozitář - odborná správa a uložení sbírek“ se

z důvodu mimopražských přednášejících již nepodařilo zorganizovat ani jako on-line vysílání a jeho realizace byla odsunuta na příznivější dobu. MC MVU vědomo si nezbytnosti technicky se připravit na přenesení části svých aktivit do digitálního prostředí, požádalo MK o změnu určení finančních prostředků za nerealizovaný seminář na nákup odpovídající IT techniky, která v budoucnu umožní on-line sdílení akcí MC MVU.

Vedle aktualizace informací na své webové stránce MC MVU pokračovalo v informování muzejních zaměstnanců a veřejnosti pravidelným zasílání INFOSERVISU MC a zodpovídáním e-mailových i telefonických dotazů. Dále se zaměstnankyně centra podílela na několika jednáních hodnotících komisí pro dotační programy MK.

1.6 ZHODNOCENÍ REALIZACE PROJEKTU

Plán činnosti MC MVU na rok 2020 se podařilo realizovat ve většině plánovaných oblastí, a to přes všechna vzdělávací činnosti nepříznivá vládní opatření proti šíření nemoci COVID-19 v ČR, která významně omezila nejen fungování metodického centra. Reakce účastníků workshopů, které se podařilo uskutečnit, byly pozitivní. Galerijní pracovníci také oceňovali dostupnost a rychlou reakci MC MVU na kladené dotazy související s netypickou situací muzeí.

Metodické centrum pro muzea výtvarného umění Národní galerie Praha (dále také MC MVU) bylo zřízeno v roce 2001 Ministerstvem kultury jako první metodické oddělení v českém muzejnictví po roce 1989. Dnes patří do devítičlenné skupiny muzejních metodických center, která poskytují pomoc a odbornou podporu všem vlastníkům a správcům sbírek zapsaných v Centrální evidenci na Ministerstvu kultury podle zákona 122/2000 Sb., o sbírkách muzejní povahy.

MC MVU je specializované na sbírky výtvarného umění a na odborné činnosti s nimi spojenými. Jeho činnost je od roku 2008 finančně podporována ze speciálního programu Ministerstva kultury. Aktivity centra se odvíjejí od schválené střednědobé koncepce činnosti, která vychází z platné Koncepce rozvoje muzejnictví v ČR a Státní kulturní politiky.

NGP METODICKÉ CENTRUM

- Aktuality a o MC MVU
- Akce MC MVU
- Metodika a standardy
- Mobilita sbírek
- Bezpečnost sbírek
- Restaurátorské semináře
- Knihovna MC MVU

Nová grafická úprava loga a webové stránky MC MVU

2. VÝSTUPY ČINNOSTI MC MVU

METODICKÁ ČINNOST

V roce 2020 MC MVU žádnou vlastní metodiku nezpracovávalo, podílelo se pouze na podkladech pro doporučení samostatného oddělení muzeí MK k aktuálním opatřením na zamezení šíření onemocnění COVID-19 po otevření muzeí a galerií.

KONZULTAČNÍ A PORADENSKÁ ČINNOST

MC MVU pravidelně reagovalo na dotazy odborné i laické veřejnosti, které se často vázaly k mimořádné situaci muzeí a galerií během pandemie. Řada dotazů směřovala k mobilitě sbírek nebo kulturních statků v době ztížené mobility muzejních pracovníků. V roce 2020 tak může MC MVU dokladovat 63 zodpovězených e-mailových a 25 telefonických dotazů a 1 osobní konzultaci, celkem 89 informačních a konzultačních výkonů.

Rozsáhlejší a časově náročnější konzultaci MC MVU připravilo pro Muzeum umění v Olomouci, které vneslo dotazy v oblasti mobility sbírek, smluv o dílo pro restaurátory a k digitalizaci sbírek ve vztahu k autorskému zákonu. Dále připravilo materiály pro studentku doktorandského studia, která mapovala vývoj galerií po roce 1989 a působení muzejních metodických center. Komplikovaná konzultace za podpory specializovaných pracovišť NGP byla zpracována i pro GASK v Kutné Hoře v souvislosti s elektronicky uzavíranými výpůjčními smlouvami a jejich archivací. Časté dotazy byly i k organizaci otevírání galerií po zmírnění protiepidemických opatření vlády v květnu i prosinci 2020.

VĚDA A VÝZKUM, PUBLIKAČNÍ ČINNOST PRACOVNÍKŮ MC

MC MVU není aktuálně zapojeno do žádného vědeckovýzkumného projektu.

INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE

V této oblasti MC MVU žádnou aktivitu nevyvíjí.

ORGANIZACE AKCÍ

MC MVU v roce 2020 zorganizovalo 4 jednodenní a 1 dvoudenní workshop. Listopadový seminář byl z důvodu zpřísněných vládních protiepidemických opatření zrušen.

A) MOBILITA SBÍREK V PRÁCI KURÁTORA SBÍRKY. ADMINISTRACE A ORGANIZACE MUZEJNÍ VÝSTAVY – TŘI WORKSHOPY

Workshopy účastníkům shrnuly základní pravidla správné administrace muzejní výstavy a související pravidla mezinárodní mobility sbírek, jak byly zpracovány v nové metodice MC MVU nazvané „Jak administrovat muzejní výstavu?“, kterou všichni zdarma obdrželi.

Čas konání:	18. června 2020 od 10:00 do 14:30; 25. června 2020 od 10:00 do 14:30; 9. července 2020 od 10:00 do 14:30;
Místo konání:	Metodické centrum pro muzea výtvarného umění – školící centrum Veletržní palác, Dukelských Hrdinů 47, Praha 7, 5. patro
Cílová skupina:	odborní zaměstnanci muzeí a galerií – kurátoři muzejních sbírek
Přednášející:	PhDr. Dagmar Jelínková, MC MVU

Tři workshopů se zúčastnilo celkem 20 odborných pracovníků muzeí a galerií, protože maximální kapacita edukačních prostor MC MVU byla vládními opatřeními omezena na 10 osob pro jednu akci.

B) MUZEA JAKO MĚKKÉ CÍLE – BEZPEČNOSTNÍ WORKSHOP

Workshop, pořádaný pod patronací Českého výboru ICOM, se konal formou on-line přenosu, neboť počet účastníků akcí uvnitř budov byl vládou omezen pouze na 6 nepřibuzných osob. Připojené zájemce workshop seznámil s národní strategií a aktivitami ICOM k problematice muzeí jako měkkých cílů, s principy managementu osobní bezpečnosti, s krizovou komunikací, se základy ochrany měkkých cílů. Dále připomněl aktivity MC MVU v oblasti minimálního standardu bezpečnosti sbírek s důrazem na sbírky výtvarného umění, nebo možnosti dotačního programu MK na zlepšení situace muzeí v této oblasti. Přednesené prezentace lze stáhnout i na webové stránce MC MVU - [Bezpečnostní workshop „Muzea jako měkké cíle“ - prezentace - Metodické centrum pro muzea výtvarného umění \(mc-galerie.cz\)](#)

Čas konání:	14. října 2020 od 10:00 do 15:00
Místo konání:	Metodické centrum pro muzea výtvarného umění – školící centrum Veletržní palác, Dukelských Hrdinů 47, Praha 7, 6. patro – Auditorium On-line přenos dostupný na YouTube Workshop muzea jako měkké cíle - YouTube
Cílová skupina:	management muzeí a galerií
Přednášející:	Pavel Jirásek (ČV ICOM), Petr Bárta (XMA s.r.o.), Dagmar Jelínková (MC MVU), Petr Kaláb (NGP-bezpečnostní ředitel)

V průběhu vysílání workshop sledovalo cca 35 připojených zájemců, dodatečně měl záznam na YouTube celkem 257 zhlédnutí.

C) SOCHA A JEJÍ FOTOGRAFICKÝ OBRAZ – WORKSHOP

Pilotní fotografický workshop ke zkvalitnění dokumentace sochařských sbírek byl obsahově připraven fotooddělením NGP a věnoval se jak digitální, tak klasické fotografii a práci se světlem, která významně ovlivňuje výslednou podobu fotografie.

Čas konání:	16 - 17. října 2020 od 10:00 do 18:00
Místo konání:	Fotoateliér NGP Veletržní palác, Dukelských Hrdinů 47, Praha 7,
Cílová skupina:	dokumentátoři a muzejní fotografové
Přednášející:	David Stecker, Čeněk Folk

Vzhledem k omezené kapacitě ve fotoateliéru, ale i zpřísněným protiepidemickým opatřením, se za zvýšených bezpečnostních podmínek (všichni přítomní obdrželi ochranné pomůcky) na workshop přihlásili 3 účastníci z Prahy a okolí.

EDIČNÍ ČINNOST

V roce 2020 MC MVU žádnou publikaci nevydalo. Zahájilo však práce na odborné přípravě příručky s názvem „Zásady pro aplikaci autorského práva a licencí v galeriích a muzeích výtvarného umění“. Byla sestavena pracovní skupina a připravena rozšířená osnova a první verze textu příručky, která bude v roce 2021 doplněna zejména o aktuální novelu autorského zákona, která má vstoupit

v platnost v polovině roku, a dále bude podrobena externí recenzi právním specialistou na autorské právo, neboť se jedná o důležitou problematiku, která významně ovlivňuje práci v galeriích.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ. KNIHOVNY, ARCHIVY. DOKUMENTAČNÍ ČINNOST

MC MVU provozuje prostřednictvím firmy NET Servis s.r.o. webovou stránku <http://www.mc-galerie.cz/>, na níž poskytuje informace o svých akcích a většinu zpracovaných dokumentů z minulých období své činnosti. V roce 2020 tuto stránku navštívilo 18 635 unikátních návštěvníků, kteří celkem udělali 30 151 návštěv a stáhli si 113,81 GB dat. Mezi nejstahovanější položky patřily prezentace k autorskému právu, mezinárodní metodika k mobilitě sbírek a přednášky z bezpečnostního workshopu. Co se týká národnostního složení návštěvníků, převažuje Česká republika a Slovenská republika, následovaná přístupy ze zemí EU. Zároveň byl od května 2020 spuštěn web NGP v novém vzhledu, na kterém začala fungovat samostatná stránka o metodickém centru ([Metodické centrum | Národní galerie Praha \(ngprague.cz\)](#)), na níž byla postupně přenesena aktualizovaná data z původní stránky centra.

MC MVU také pokračovalo v rozesílání INFOSERVISu MC registrovaným zájemcům z řad odborné veřejnosti. V roce 2020 bylo rozesláno celkem 42 čísel INFOSERVISU. Zasílané zprávy byly zaměřeny zejména na vyhlášené dotační programy, aktuální informace v oblasti ochrany sbírek a návštěvníků v době pandemie viru SARS-CoV a další zajímavosti z činnosti ostatních muzejních metodických center a profesních spolků (např. ČV ICOM). Informace jsou získávány z webových stránek těchto vybraných subjektů. Počet přihlášených odběratelů INFOSERVISU MC se v tomto roce opět rozrostl, a to celkem na 97.

Příruční odborná knihovna obsahuje celkem 115 knih a časopisů, které jsou zpřístupněny na webu MC MVU [Knihovna MC MVU | Národní galerie Praha \(ngprague.cz\)](#). Zájem o návštěvu knihovny byl z důvodů protiepidemických opatření nulový.

VZDĚLÁVÁNÍ REALIZOVANÉ PRACOVNÍKY MC

Pracovnice MC MVU vede na Vyšší odborné škole informačních studií v Praze 4 semestrální kurz o Sbírkách výtvarných děl a galeriích pro studenty oboru Služby muzeí a galerií. V roce 2020 se kurz uskutečnil v jarním semestru převážně formou on-line výuky, které se zúčastnili 2 studentky a 2 studenti 2. ročníku VOŠIS.

Pro studující Kreativního modulu v rámci bakalářského studijního programu Studium humanitní vzdělanosti Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze v listopadu MC MVU opět připravilo čtyřdenní kurz Právní aspekty výstavní činnosti, v rámci něhož byl prezentován autorský zákon, sbírkový zákon, památkový zákon a další předpisy ve vazbách na organizaci výstav výtvarného umění a mobilitu sbírek. Kurzu formou on-line výuky se zúčastnilo 11 studentek a studentů Kreativního modulu.

OSTATNÍ

Kurátorka MC MVU v roce 2020 působila ve 3 odborných komisích ministerstva kultury a to v komisi pro posuzování žádostí o poskytnutí dotací z programu ISO-II-D na preventivní ochranu před nepříznivými vlivy prostředí, v komisi pro posuzování žádostí o dotaci z programu ISO-II-C - výkupy předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu a v komisi pro posuzování žádostí v Programu

udržitelosti pro muzea zřizovaná nestátními subjekty, který reagoval na jarní vládní uzavření muzeí a galerií.

V lednu se účastnila zasedání pracovní skupiny ustavené náměstkem pro řízení Sekce kulturního dědictví k projednání obsahu nového muzejního zákona, která se bohužel z důvodu vládních protiepidemických opatření již v dalších avizovaných termínech nesešla. Kurátorka připomínkovala předložené materiály Asociace muzeí a galerií ČR k možnému obsahu nového zákona a informovala generální ředitelku NGP o stavu jednání, nyní pracovní skupina žádnou činnost nevyvíjí. Od XIX. ročníku byla kurátorka MC MVU jmenována členkou poroty Národní soutěže muzeí Gloria musaealis a od května roku 2020 se účastní všech výjezdních zasedání komise.

Expertiza pro OSPKOP k předložené novele zákona č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury, účast na projednávání v rámci RHSD na MK a připomínky k tezí nové Státní kulturní politiky. V červenci 2020 kurátorka působila ve výběrové komisi Krajského úřadu Ústeckého kraje pro výběr ředitele/ředitelky Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích.

Pro Národní galerii pracovnice MC MVU opět administrovala pojištění dobrovolníků, které probíhá na základě dohody o spolupráci s „HESTIA – centrem pro dobrovolnictví, z. s.“. Rovněž stále působí jako tajemnice Hlavní inventarizační komise NGP (HIK) a podílela se na práci inventarizačních komisí v podsbírce grafiky NGP.

3. VYUŽITÍ VÝSTUPŮ ČINNOSTI MC ZE STRANY VEŘEJNOSTI

Početná skupina 97 odběratelů (opětovný nárůst o 8,25% zájemců oproti předchozímu roku) využívá pravidelného zpravodajství v INFOSERVISU MC, který je rozeslán na základě jejich žádosti jako e-mailový přehled s odkazy na zdrojové zprávy a dokumenty. Dobrá je i sledovanost dokumentů, informací a překladových materiálů na webu MC MVU. Velký ohlas měly i materiály mapující krizová opatření a doporučující postupy na ochranu sbírek, návštěvníků i zaměstnanců muzeí a galerií na jejichž zpracování se MC MVU podílelo.

4. PREZENTACE VÝSLEDKŮ ČINNOSTI MC

Činnost MC MVU je pravidelně shrnuta v roční závěrečné zprávě, která je po schválení stejně jako roční plán činnosti umístěna na webové stránce MC MVU - [O metodickém centru | Národní galerie Praha \(ngprague.cz\)](#). Rovněž jsou na webu k dispozici výstupy ze seminářů a překladová metodika, k níž centrum získá souhlas se zveřejněním na internetu. Informace o konání akcí MC MVU jsou zveřejňovány i na webu e-Muzeum.cz v Národním muzeu. Dále jsou činnosti MC MVU a výsledky práce prezentovány ve výroční zprávě Národní galerie v Praze.

5. ROZPOČET

Příjmy:

Dotace MK ČR	350 000,-Kč
Příjmy z činnosti MC MVU	0,-Kč

Výdaje:

	dotace MK	celkem
Spotřeba materiálu	50 000,-Kč	
Po úpravě MK č. 18 z 30. 10. 2020	148 000,-Kč	165 463,-Kč

Ostatní náklady	275 639,-Kč	
Po úpravě MK č. 18 z 30. 10. 2020	177 639,-Kč	160 176,-Kč
OON	24 361,-Kč	24 361,00 Kč
Celkem		350 000,-Kč

V Praze dne 17. 12. 2020

Zpracovala: .....

PhDr. Dagmar Jelínková, MC MVU

Schválila: .....

Mgr. Eva Balaščíková, ředitelka DSF